

UNITÁRIUS ÉLET

XLVIII. évfolyam 5. szám

1994. május

EGYAKARATTAL

Ap. Csel. 2:1-4.

Nagy volt az út a nagypénteki eseményektől pünkösdig, amikor Isten lelkének megtartó és jóra vezérlő ereje segítségével a jézusi tanítások elindulhattak hódító útjukra. Amikor a nagy tragédia bekövetkezett, és a názáreti Jézust a Golgota hegyén keresztre feszítették, földi élete – Isten törvényei szerint – szomorú véget ért. A tanítványok árván maradtak. A félelem nyomasztó érzése vett erőt rajtuk arra gondolván, hogy ők is Mesterük sorsára juthatnak, hogy valahol számukra is ácsolják a nehéz keresztfát. Félelemérzetük mellett a nagy lelki fájdalom okozta kétségbeesés hatotta át egész valójukat. Hovatartozásukat, hogy fel ne fedezhessék, szétszóródtak, elvegyültek a felbujtott tömeg között. Elképzelhető, hogy a nagy veszteség tudata annyira megviselte őket, hogy a kétségbeesésből és csüggedésből kivezető utat nehezen találták. Az együtt töltött három esztendő örömteljes idejének emlékei adtak némi vigasztalást, és ahogy teltek a napok, szemük sarkából a fájó könnycseppek lassan felszáradtak, s a szomorúság és a bánat arcukon alig látszott. Közösen elhatározták, hogy pünkösdi ünnepén templomba mennek mindannyian, hogy ott hálát adjanak Istennek és megköszönjék oltalmát, irántuk való szeretetét, mellyel körülvette őket. Az elhatározást tett követte. „És mikor a pünkösdi napja eljött, mindnyájan egyakarattal együtt valának.” (Ap. Csel.2:1.) Meghúzódtak a gyönyörű templom egyik szögletében. Tekintetüket fel sem emelték, csak halkán imádkoztak. Istenben való bizalmuk beleolvadt szívük félénk dobogásába, és hirtelen csodával határos, mintegy varázsihletésre felcsapott az isteni láng a megszorodott szívű, bátoratlan, félénk tanítványok lelkében. Felrázta őket elhagyatottságuk szomorú helyzetéből. „És megtelének mindnyájan Szent Lélekkel, és kezdének szólni más nyelveken, a mint a Lélek adta nekik szólniuk.” (Ap. Csel. 2:4.)

És az a Péter, aki egy szolgálólány szavára is megijedt s megtagadta Jézust, bátran, csodálatosan meggyőző, lángoló szavakkal szólt az ezrek tömegéhez.

A jézusi szeretet lángra gyulladt e szavaiban, és bátran hirdette a nagy parancsolatot: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és minden erődből és teljes elmédből; és a te felebarátodat, mint magadat.” (Luk. 10:27.)

Ez volt az első pünkösdi, amikor Péter apostol meggyőző beszéde elhangzott. Tüzes nyelven mondta és sebesen zúgó

szélként hatott. A mintegy megbabonázott tömeg csak állt és nézte a lánglelkű apostolt, aki nekik egy új, eddig nem ismert világról beszélt. Mit cselekedjünk? Felzúg a kérdés az apostolok felé, és Péter válaszol: „Térjete meg, és keresztelkedjete meg mindnyájan.” (Ap. Csel. 2:38.)

Azon a diadalmas reggelen mintegy háromezren lettek keresztények. Ez a keresztény egyház első gyülekezete. Az első pünkösdi története.

Mi adott erőt, bátorságot az apostoloknak a szólásra? A szentlélek, Isten jóra vezérlő ereje. Ez a jóra vezető erő nemcsak az első pünkösdi résztvevőit segítette hozzá a nagy cselekedetekre, hanem mindenkor segít a jó és a nemes tettek végrehajtásában. Ez az erő segítette az első keresztényeket a mintegy háromszáz esztendőn keresztül tartó üldöztetésük idején, hogy tántoríthatatlanok maradtak hitük erejében. Ez a szent erő buzdította Szervét Mihályt, hogy meggyőződését nem adta fel, inkább elszenvedte a máglyahalált.

Ez az erő segítette Dávid Ferencet, hogy keresse szüntelenül a legbiztosabb utat az egy Isten, a mi szerető jó Atyánk felé. E cél megvalósítása érdekében kutatott, keresett, vitatkozott, prédikált, hogy aztán az országgyűlésről Kolozsvárra való hazaérkezésekor a „kerek-körül” a Tordai út sarkán elmondja lángoló beszédét, melynek hatására a város lakosságának nagy része az új hitre tért, hogy aztán az unitarizmus zászlaja alatt az ország vezetőségével és népével egyetemben a tordai országgyűlésen 1568-ban ki mondja a teljes lelkiismeret- és vallásszabadságot.

Ez az erő biztatta, bátorította egyházunk nagyjait, vezetőit, nagynevű püspökeit, kiknek bölcs egyházkormányzása átmentette csaknem 300 esztendőn keresztül sokat szenvedett és üldözött egyházunkat. Ez az erő vezette híveink egész taborát, kik féltő szeretettel vigyáztak az ősi Sionra, akik áldozatkészségükkel a mai napig szükség szerint hitük öröksége tudatában cselekszenek.

Pünkösdi ünnepén ismételten mindannyian felmérjük, mily drága érték a mi hitünk, egyházunk, valamennyi templomunk, szívből fakadó imádságunk. E drága értékeket meg kell tartanunk, mert hisszük, hogy az emberiségnek közös célja van, s annak szolgálatában az unitáriusokra sajátos feladat hárul.

Ámen

Kiss Mihály

Áldott pünkösdi ünnepeket kívánunk!

Az Erdélyen kívüli magyar unitarizmus története a XVI. és XVII. században

Előző folytatásunkat azzal zártam, hogy Arany Tamás elhallgattatása után nem ismerünk jelentős vallásos gondolkodót Erdélyen kívül, aki az antitrinitárius eszméket felkarolta volna. Ha Erdélyben Dávid Ferenc nem teszi ezt, talán egyháztörténeti emlék marad csupán az a néhány eset, amelyről említést tettem. Az eszme azonban tovább élt. Egyházunk megalapítója megismerte, tovább építette, Erdély népének jelentős részével elfogadtatta az Isten-egység hitét, sőt megnyerte számára János Zsigmond fejedelmet is. Ettől kezdve Kolozsvár lett az unitárius szellemi forrongás középpontja, és innen sugározódott ki a három részre szakadt ország más tájai felé.

Ki kell hát térjünk röviden Erdély vallási viszonyaira, és Dávid Ferenc reformátori munkásságára.

„Erdélyi intermezzo”

Dávid Ferenc, miként ő maga említette, 1564-ben kezdett foglalkozni antitrinitárius gondolatokkal. Ez eszmék egyik hordozója abban az időben Blandrata György volt, aki a mártírhalált halt spanyol tudós orvos, Szervét Mihály könyvét hozta el Erdélybe és ismertette meg az akkor már kolozsvári pappal és püspökkel, Dávid Ferencel. Dávid Ferenc életrajzával sokan foglalkoztak, nagyon szépeket írtak róla, de igazi lelki nagyságát igen sokszor közhelyekkel ködösítették el, és ezzel hús-vér emberségétől fosztották meg.

1971-től kezdve viszonylag sok adatot közölt Binder Pál a Keresztény Magvetőben, szász források alapján. Az újabban megjelent munkák megpróbálták ezeket az adatokat életrajzába beleilleszteni, a róla alkotott tradicionális képen nem sokat változtattak.

A modern egyháztörténet-írás régen túl van azon a szemléleten, hogy a vallásos gondolkodók külön ihletésre találtak volna meg egy-egy vallásos igazság lényegét, és azt kijelentésszerűen a csalahatatlanság erejével tárták követőik elé. Nos, ezt a szemléletet maga Dávid Ferenc cáfolta meg 1570 novemberében Palaeolog Jakabhoz írt híres levelében, amikor elmondja, hogy a megismert igazságot újra és újra átgondolja, könyveit át- meg átolvassa a világosság és az igazság érdekében. Szinte halljuk jelmondatát: „Mindeneiket megpróbáljátok, és ami jó, megtartsátok...” és mi hozzátehetjük ennek kicsengését is: amit megtaláltatok, életetek árán is hirdessétek, mert így válik a hit Isten ajándékává.

A mai unitárius történet szemlélet szerint a világ és az élet állandó felhívásokat küld egy korszak lelki vezérei felé, és az igazság megfogalmazója az lesz, aki megérti ezeket a felhívásokat, problémákat, és a megoldásukhoz megnyugtató, iránytmutató választ ad. Nem közömbös hát a tanító, aki a tanítványt az élet rejtelmeibe bevezette, de nem közömbös a tanuló lelki tehetsége sem. Ezért értékesek Binder Pál adatai, amelyeket szász forrásokból tárt fel Dávid Ferenc lelkeségének kialakulása idejéből.

Neveltetése – a tradicionális felfogás szerint – katolikusként indult, sőt Wittenbergbe is katolikus javaslatra ment volna. Az elképzelés képtelensége mellett a szász tények is más tájékoztatást adnak. 1545-ben, a kolozsvári iskola végzése után Brassóba megy tanulni főiskolára, és innen javasolják továbbmenését Wittenbergbe. Brassóban Honterus volt a szellemi vezér ebben az időben, a kiváló humanista, aki Baselben is járt, Wittenberg mellett, és így fogékonnyá vált a másság iránt. Ebben Melanchton követte, akiről közismert, hogy az ortodox protestáns irányokkal szemben mindig is a humánusabb gondolatok híve volt, és akinek hatása a magyarországi reformációra elvitathatatlan. Talán a brassói indulás és Honterus melanchtoni szellemisége volt az, ami elindította a fiatal studenset a szabad vizsgálódás és a lelkiismereti szabadság elismerése útján. Rájöhetett arra, hogy a reformált irányzatokon belül is lehetnek különböző nézetek, azok vitározhatnak is egymással. Egymás nézeteit tehát tisztelni kell, a vita során felbukkanó vallásos gondolatokat meg kell vizsgálni,

és a jót meg kell tartani. Törekvéseit még jobban megerősítette Wittenberg, ahol személyesen is Melanchton hatása alá került. A híres egyetemi városban ekkor súlyos szellemi harc folyt a dogmatikusok és az élő vallásosságot kereső, hívő emberek között, akiknek vezére a Luther örökébe lépő Melanchton volt. A táguló lelki horizontú studens itt a maradi dogmatizmus arcukat ismerhette meg, és ez lehetett állásfoglalásának, a szabad hitet tisztelő, és élő vallásosságának életre szóló megalapozása. Az első nagy hitvallói élmény.

A második lépése az unitarizmushoz vezető úton Kolozsváron történt, Szervét tanainak megismerése után. Rádöbbsent arra, hogy a hivatalos egyházi dogma Szentháromság-tana és az evangélium által hirdetett vallásosság egyáltalán nem fedik egymást. A kereszténység eltérítésének oka abban rejlik, hogy az evangéliumi hit magyarázatában a teológia olyan elemeket csempészett be a vallás világába, amelyek görög filozófiai elképzelések voltak, és nem vallásos fogalmak. A megoldás tehát az, hogy vissza kell térni az evangélium hiteles szövegéhez és az apostoli hitvalláshoz. Ezzel hatalmas forrongást és vitasorozatot indított el. A vitákban mindig hűséges maradt a lelkiismereti szabadsághoz, az ember hitének és a hitnek másságának tiszteletéhez. Vitáival, újabb és újabb igazságok felismerésével eljutott a tiszta unitarizmushoz, Jézus ember-voltának és nem imádásának, hanem követésének alap gondolatához, amellyel egy sajátos, emberekre épülő unitárius misszió alapjait rakja le.

Az unitárius misszió alapjai Dávid Ferencnél

Az unitárius misszió elvi alapját egy Ágostontól származó, de a reformációban általánosan elfogadott vallási elgondolás alapozza meg. Az elgondolás szerint súlyos harc dúl Isten és a sátán között a világért és a felette való hatalomért. A sátán képviselője az Antikrisztus (akit a reformáció idején a pápával azonosítottak). Az embernek egy kötelessége lehet ebben az apokaliptikus küzdelemben: Isten ügye mellé állni. „Mert miképpen az eset után – írja Dávid Ferenc a „Rövid Magyarázat...” c. munkájában – mingyarást Ádám fiaiban vetélkedés támadta és halálos gyűlölség: azonképpen két isteni tisztelet: hamis és igaz, az emberi szívekben emeltetett fel.” Az igaz az Isten igéje, a hamis a sátán műve. A sátán-antikrisztus amikor látta, hogy másképp nem tudja meghamisítani Isten egyházát, kitalálta, hogy újabb és újabb magyarázatok címén egyre többet adott az evangélium igazságaihoz, míg annak lényegét is elsikkasztotta. De az Atya-Isten nem hagyta sem Egyiptomban, sem Babilonban rabságban élni híveit, embereket küldött, hogy szabadítsák ki az ő népét, most is azt cselekszi, amikor küldött a reformáció számára kiváló férfiakat, akik a vallást megtisztítják, és az igaz hitet visszaállítják. Ebben a munkában – és ez már unitárius jelleg – minden hívőnek részt kell venni méltó felkészültséggel, és az igaz hit ismeretével. Ezért volt az, hogy az Erdélyen kívüli unitárius misszió képviselői között, a jó felkészültségű lelkészek mellett ott látjuk a mélyen hívő, magas szintű teológiai felkészültségű világiakat is, akik ha kellett, a lelkészek helyett is be tudtak állni. Ez volt mozgó rugója és diadalainak magyarázata az Erdélyen kívüli unitárius misszió eredményességének. Ettől az időtől kezdve a hódoltságban élő unitáriusok mind Kolozsvárról kapták a lelki indítást az unitárius életre.

(Folytatjuk)

Szász János

A Magyarországi Egyházak Vezetőinek LELKIPÁSZTORI ÜZENETE

Tisztségünkkel járó kötelességünk, hogy a hazánk és nemzetünk sorsát meghatározó országgyűlési választások alkalmával felhívjuk a figyelmet a hívő ember különleges felelősségére.

A Krisztust követő embernek nemcsak állampolgári joga, hanem evangéliumi küldetésből fakadó lelkiismereti kötelessége, hogy részt vegyen a választásokon. Nem menekülhetünk a templom és az otthon csendjébe a közéleti felelősség elől.

Döntésünkben legyen útmutatás Jézus Krisztus szava: „Ha jó a fa, jó a gyümölcse is, ha rossz a fa, rossz a gyümölcse is. Mert gyümölcséről lehet megismerni a fát.” (Mt.12,33.) Ez számunkra azt jelenti, hogy hívő lélekkel kell megvizsgálnunk azokat, akikre szavazatainkat adjuk. Vajon jó gyümölcsöt teremnek-e majd? Mennyire szolgálják a közérkölcset, az ifjúság lelki nevelésének, az egyházak működésének és a hazaszeretetet ápolásának ügyét? Hogyan segítik elő az anyagiak tiszta kezelésével né-

pünk jólétét, szentnek tartják-e az élet védelmének és a család megőrzésének kötelességét? Tegyük az evangélium mérlegére, hogy a különböző politikai szervezetek és intézmények mit tettek az elmúlt négy évben az egyházi iskolák megnyitása és támogatása, a fakultatív iskolai hitoktatás elősegítése vagy éppen akadályozása terén. Hasonlóan meg kell vizsgálnunk az idősek, a betegek, az elesettek és a veszélyeztetett fiatalokkal kapcsolatos magatartásukat.

Hogy ez a kegyelem és szeretet hatékony legyen bennünk és közöttünk, az Apostol szavával buzdítjuk hívő testvéreinket és közösségeinket: „...tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért, ... és minden feljebbvalóért, hogy nyugodt és csendes életet éljünk teljes istenfélelemben és tisztességben.” (I.Tim.2,1-2.)

Budapest, 1994. április

**A Magyar
Katolikus Egyház nevében**

*Dr. Seregély István
egri érsek,
a Püspöki Kar elnöke*

**A Magyarországi
Baptista Egyház nevében**

*Révész Árpád
egyházelnök*

**A Magyarországi
Bolgár Orthodox Egyház nevében**

*Simeon Dimitrov
metropolita*

**A Magyarországi
Evangélikus Egyház nevében**

*Dr. Harmati Béla
püspök-elnök
a MEÖT elnöke*

**A Magyarországi
Metodista Egyház nevében**

*Dr. Hecker Frigyes
szuperintendens*

**A Budai Szerb
Orthodox Egyházmegye nevében**

*Dr. Daniló Krstic
püspök*

**A Magyarországi
Unitárius Egyház nevében**

*Bencze Márton
püspökhelyettes*

**A Magyarországi
Református Egyház nevében**

*Dr. Hegedüs Loránt
püspök
a Zsinat elnöke*

**A Magyar Orthodox
Egyház nevében**

*Dr. Berki Feriz
protoierej*

**A Magyarországi
Román Orthodox Egyház nevében**

*Ardeleán Pál
püspöki vikárius*

Családi nap a Nemzetközi Családév alkalmából

A hittanos gyermekek évváró istentiszteletén megemlékezést tartunk a Nemzetközi Családév alkalmából június 5-én 11 órai kezdettel a Nagy Ignác utcai templomunkban. Sok szeretettel várjuk unitárius testvéreinket gyermekeikkel, unokáikkal, dédunokáikkal és nem unitárius rokonaikkal együtt. Az istentisztelet után „nagy” családi összejövetelt rendezünk gyülekezeti terünkben. Kérjük kedves fiait, ha módjukban áll, házi készítésű ételekkel, süteményekkel járuljanak hozzá együttlétünk sikeréhez.

Szeretettel köszöntjük az Édesanyákat!

Egyházunk nevében köszöntjük dr. Szász Mihály afiát, nyugalmazott bírót, aki május 27-én tölti életének 98. esztendejét. Szívből gratulálunk, és életére Isten áldását kérjük.

Orbók Ilonka
(7 éves)

HITÜNKRŐL

VI. rész

ISTEN, a Mindenség személyes Ura

Jánosnak a Jelenések könyvében Isten az Ég és Föld uralkodójaként jelenik meg, aki elé a királyok is leteszik koronájukat. (Jel. 4:10–11.) A jánosi irodalom más helyein Isten egészen közel áll hozzánk. Azzal gyakorolja teremtő atyaságát, hogy bennünk él. (1.Jn.4.16.) Jelenkori tapasztalatunk szerint kíváncsivá is tesz bennünket maga iránt azzal, hogy rejtőzködik. De közvetlen közelünkben, sőt tulajdon bennsőkben rejtőzködik.

– Ismerd meg önmagadat, – sugalmazza nekünk – és megismeresz engem. Te messze vagy attól, hogy egy légy velem, de én közel vagyok hozzád, sőt egy vagyok veled. – Szól hozzánk rejtékéből. – Magadat ismerve megismerheted a távolságot, amiben tartózkodsz, és a közelséget, amiben én tartózkodom.

Rejtőzködésével Isten tart egy bizonyos távolságot tőlünk, de sohase többet, mint madár a fiókájától, amikor az a fészekből kirepül. – És amikor a legtöbb szüksége van arra, hogy szülei a közelében tartózkodjanak. A fiókák mégis kevesebb érdeklődést mutatnak szüleik iránt, mint szüleik a fiókák iránt. Az emberi beszédet megszegyenyítő kifejezőerővel és érthetőséggel hívogatják, csalogatják maguk után a gyermekeiket.

Ha túl közel kerülnek, tovább röppennek, ha túl messze, akkor közelebb. Isten is ezt teszi az élő csodával, amit teremtett, illetve a maga hasonlóságára teremtett legfőbb csodával, az emberrel.

Isten közelsége szellemének személyes megjelenésében, írott és hirdetett kinyilatkoztatásában válik tapasztalható valósággá teremtményeinek és gyermekeinek. Közelsége érzékelésére Isten érzéket ajándékozott teremtményeinek, élükön pedig az embernek is. Ez a hit. Mindennek van hite a teremtésben, még az élettelen könek is. Annál inkább van az élővilágnak, leginkább pedig az embernek. Erről az igazságról csodákat tudunk mesélni, és mesés dolgokat tudunk megcsodálni. (1.Jn.5.4.)

Sokunk megfigyelése, hogy ezeket a csodákat egy idő óta éppen az ember érzékeli a legkevésbé. – Az élettelen könél is hiányosabban. Minél értelmesebb, annál rosszabbul. Értelmünk a születés, a kifejlés kezdeti állapotában van. Elfelejtkezik arról a legalapvetőbb feladatáról, hogy a hit táplálója kell legyen. Felfedezései diadalmában elfelejtkezik Istenről, legelső és legfontosabb felfedezéséről.

Elfelejtkezik az Atyjáról, mint a madárfióka, mely először repül ki a fészekből. Felfedezi a fát, melynek ágán áll a fészke, az erdőt, melyben a fa áll, a tájat, amelyben áll az erdő. Elfelejtkezik Atyjáról, a fészek személyes Uráról. – Több, mint elfelejtkezik: felfedezései diadalmában lelkisínyli a fészket és Urát; szűknek és tudatlannak érzi. Megtagadja, mert hazája már nem a fészke, hanem széles e világ, Ura nem Atyja, hanem magát ismeri csak a maga urának.

Erre a szaporulat jórésze az életével fizet rá, mert öt-hat fiókáját a két szülő képtelen mindenüve nyomon követni. Csak Isten az, aki annyi személyben képes követni gyermekeit, ahányan vannak, és idejében kínálni nekik a bajban segítő jobbkezt. Aki közülünk nem ment még túl messze az elbizakodottságban, és elfogadja, hálát ad Istennek a gondviselésért, mint Ezékiás, vagy a tizenkét éve betegeskedő asszony tette a gyógyulásért. És akinek Jézus azt mondta: „Lányom, a te hited tartott meg téged, menj el békességgel.” (Ézs.38:1–22., Lk.8:48.)

Isten a fészkeknek és a Mindenségnek egyaránt mindenható Ura. Régebb a földi despoták, uralkodók mintaképeként fogták fel őt, aki csak annyival jobb, hogy kegyelme- sebb azoknál, de igazságos ítéletével a meg nem térőkre, a hitszegőkre, a szentségsértőkre irgalmatlanul lesújt. En-

nek a felfogásnak számos nyomát találjuk benne a Bibliában is.

Távol álljon tőlünk a Szentírás bárminemű bírálata, ami méltóságában sértené. Ez az igazsághoz se juttatna minket közelebb! Senki az unitáriusok közül, sőt a maga korában azon kívül se ismerte senki jobban a Bibliát Dávid Ferencnél. Mégsem fedezhető fel nála ilyen bírálat sehol. Az ő célja nem az volt, hogy a Bibliából kiszűrjön valamit, ami nem odavaló, hanem hogy megértse a megismert Bibliát. Tanítómestere, Luther, „szalmalevélnék” nevezte pl. Jakab levelét, mert hitfelfogását nehezen tudta belőle alátámasztani. De Dávid Ferencet semmi sem zavarta az egész Bibliából.

Pedig ő is találhatott volna ellentmondásosat Isten igazságos ítélete és jóságos megbocsátása között. (2 Móz.34:6–7.) De Dávid Ferenc madártávlatból tudta látni a Bibliát. Nem a felfedező madárfióka elbizakodottságával szemlélte, hanem a tapasztalt szülő bölcsességével értékelte a benne látottakat. (Róm.11:33–36.) Uralni tudta a Bibliát, mint a tájat, ami fölött repült. Ez neki nem sugalmazott elbizakodást, mert akít az elbizakodottá tesz, az a tájnak nem ura, csak a vesélyek kiszolgáltatója lesz. Szelleme magas röptéből Dávid Ferenc azt látta meg a Bibliában, hogy az a földön járó emberekhez szól, akik Istennél jobban ismerik uralkodóikat. Hogy Istent az igazságos uralkodóhoz hasonlította nekik a Biblia.

Nincs is abban ma sem időszerűtlen, ha Istent földön járó hasonlóságai tükrében keressük, de ma már Dávid Ferenc magas röptével is próbálkoznunk kell, aki elé csodálatosabb látvány tárult, mint amilyenben mi a földön járva részesedhetünk.

Ebből a távlatból nézve Istent igazságosnak fogjuk megismerni. Lehet, hogy a haraghoz hasonló indulatúnak fogjuk látni így is olykor, de azt is érzékelni fogjuk, hogy ez csak egy földi hasonlóság. Haragudni csak a gonosz tud, amit tőle az ember megtanult, de Isten jó, és sohasem haragszik. Hogyan is parancsolná Jézus az embernek a haragtól való teljes tartózkodást, a Mt.5:22-ben?! – ha nem azért, mert a harag Istentől idegen és ellentétes az ő országa törvényével. Édesapa sincs a Földön, aki annyi jóindulattal ítélkezne vétkező gyermeke fölött, mint ahogy Isten teszi.

Az unitárius vallás ezért Isten jóságos megbocsátását domborítja ki. Azt, hogy a bűnhődés a bűnnek egyszerű következménye, amiben nem a haragos ítélet jut kifejeződésre, hanem a levonható következtetés, a szenvedő ember számára kínálkozó tanulság.

Egy megvilágosodás származik a büntető Isten jósága felől, akitől nem rettegünk, hanem menekülünk hozzá önmagunk elől. Abban az igazi Istenélményben részesedünk, ami a Dávid Ferenc élménye lehetett. Hogy Isten, aki közelebb áll hozzánk, mint amely közelségből látható, láthatatlanul és fáradhatatlanul követ minket. Minden lépésünknek egy büntetését hárítja el, ha csak rombolna, és nem tudnánk levonni a tanulságot belőle. Tévedéseink következményét számtalanszor hárítja el felőlünk, és egyáltalán nem örül, ha olykor mégis szenvednünk kell a magunk vagy mások gyarlóságának következményeként.

Dávid Ferenc távlata azt a csodát teszi láthatóvá, hogy egy madárfészek: maga az egész Mindenség, amíg belőle ki nem repülhetünk. És hogy a fészkeknek nem ura, aki haragjában azt lerombolja, hanem aki szeretetéből újjáépíti, és kikölti benne az életet.

Nyitrai Levente
lelkész

Szándéknyilatkozat

Népünk és egyházaink, az erdélyi magyarság múltjából fakadó, meggyőző tanulság: maradandóan csak az a nép létezhet, mely - Isten segédelmével - saját munkája, saját erőforrásai révén képes tudatosan cselekedni jövője érdekében. Olyan tanulsága ez az erdélyi magyar históriának, melyet föleleveníteni és mint követendő magatartási formát népünk elé állítani mindennél időszerűbb feladatnak tűnik napjainkban, midőn a romániai magyar iskola- és oktatásügy elszomorító helyzetére tekintünk.

A kisebbségi helyzetben élő romániai magyarság jelenének, megmaradásának és - remélt - jövőjének biztosítéka és záloga egy működőképes, korszerű, népközösségünk elvárásait és igényeit szolgálni képes iskolahálózat. Az 1989 decembere óta eltelt idő azonban azt bizonyítja, hogy a román állam sorsát irányító politikai erők részéről hiányzik a kellő szándék és még inkább a tenniakarás arra nézve, hogy a letűnt rendszerből átörökített, mesterségesen szétzilált és elsorvadásra ítélt magyar oktatásügy helyzetén jobbitsanak, helyreállításához és fellendítéséhez hozzájáruljanak.

Ezt felismerve, a romániai történelmi egyházak és más, a romániai magyar oktatás iránt felelősséget hordozó tényezők, saját erőforrásaikra és a társadalom áldozatvállalására támaszkodva, tudatosan kísérelték meg, hogy változtassanak ezen az áldatlan helyzeten. Helyreállított magyar és felekezeti iskolák, új főiskolák és tanintézetek, a nevelő és oktató munka jobbitását felvállaló alapítványok, tanítók, tanárok, papok és lekipásztorok seregének önzetlen, áldozatos munkája jelzik ezen tiszteletreméltó erőfeszítések eredményes útját, és mutatják - ugyanakkor - az önálló próbálkozásoknak, sok esetben elszigetelt kezdeményezéseknek a természetzerű korlátait is. Fokozatosan nyilvánvalóvá vált, hogy a továbblépéshez nem elég a jószándék - ennél több: az egész magyar társadalom, az egész nemzet összefogása és meglévő erő tartalékainak céltudatos mozgósítása szükségeltetik.

Népünk életében évszázadok óta, mindenkor szoros sorsközösségben élt egymással a templom és az iskola. Talán alig van olyan régiója földrészünknek, ahol akkor is fennmaradt ez a sorsközösség, amikor az oktatás, a nevelés ügye állami hatáskörbe került át. Mifelénk, a kisebbségbe szakadt etnikai közösségek létének, de még inkább a létbizonytalanságának eredményeképpen iskola és egyház között szerves kapcsolatok épültek ki egy olyan korban, midőn egyedül az Ige szólhatott anyanyelven, és templomaink maradtak a nemzeti öntudat nevelő iskolái. Egyházaink iskolafenntartó hivatása mind a mai napig, egy cseppet sem vesztett időszerűségéből és súlyából.

Mindezek tudatában és a népünk jövője iránti felelősségtől áthatva, mi, a romániai történelmi egyházak előjárói elhatározzuk egy, a romániai magyar oktatás ügyét támogató, felekezeti közti oktatási alapítvány létrehozását, mely a már eddig is létező többi alapítvánnyal és e célból felállított szervezettel karöltve kívánja szolgálni közös céljainkat.

Alapítványunk célkitűzései közé soroljuk a következőket:

- a magyar nyelvű oktatás körülményeinek javítása;
- az oktató munkát elősegítő anyagi háttér kialakítása (épületek, didaktikai felszerelések, technikai berendezések stb.);

- a szórványban élő magyar gyermekek beiskolázása és anyanyelvi taníttatásuk feltételeinek biztosítása (bentlakások, iskolabuszok, iskolaközpontok, ösztöndíjak stb.);
- az oktatás minden szintjén és kiváltképpen az egyetemeken mutakozó tanárhiány enyhítése;
- a diákságunkat és az egyetemi hallgatókat egyre erőteljesebben nyomasztó anyagi körülmények jobbitása;
- a felnőttoktatás támogatása (népfőiskolák, gazdaegyletek stb.)

Egyszóval egy olyan támogatási rendszer kialakításához szeretnénk hozzájárulni, mely alkalmas a romániai magyar oktatás nyomasztó gondjainak az enyhítésére, jövendőbeli korszerű iskolarendszerünk kiépülésének az elősegítésére.

Kitűzött céljaink megvalósítása érdekében mind bel-, mind külföldön gyűjtést kezdeményezünk.

Mindenekelőtt a romániai magyar társadalomhoz, egyházaink hívő tagjaihoz fordulunk - példaként állítva eléjük elődeink hitét és áldozatkészségét, mely évszázadokon át fenntartotta a megtartó Templomot és Iskolát.

Ezzel együtt külföldön élő Testvéreinket és testvéregyházainkat is kérjük, hogy egyazon "lelki test" és nemzeti közösség tagjaiként karolják fel terveinket és támogassák egyházaink és a romániai magyarság jövendőjét szolgáló célkitűzéseinket.

Hisszük, hogy szavunk nem lesz pusztába kiáltott szó.

Hisszük, hogy erdélyi népünk valamint határainkon túl élő testvéreink magukévá teszik céljainkat, átérzik romániai magyar nemzetközösségünk sorsa és jövője iránti aggodalmunkat, és osztoznak tenniakarásukban.

Valljuk, miként a boldog emlékü Márton Áron 1945-ben, népünk történetének egyik legkeservesebb korszakában tette, hogy: "Isten segítségével bizva, hittel és reménnyel nézünk szembe a feladatokkal".

Nagyvárad, 1994 február 8.

Tempfli József

Tempfli József
nagyváradai római katolikus püspök

Sebastian Krauter

Sebastian Krauter
temesvári római katolikus püspök

Dr. Jakubinyi György

Dr. Jakubinyi György
gyulafehérvári érseki helynök

Reizer Pál

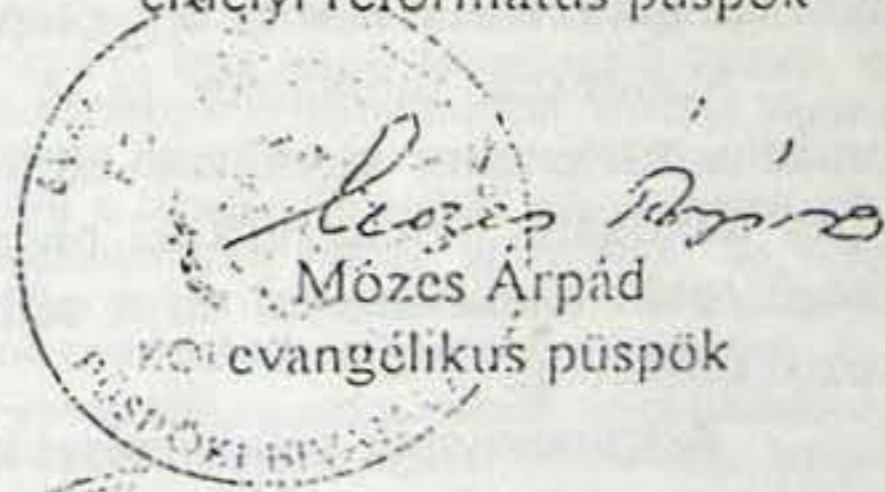
Reizer Pál
szatmári római katolikus püspök

Tökés László

Tökés László
királyhágómelléki református püspök

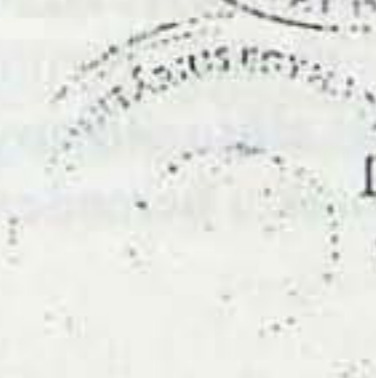
Dr. Csiha Kálmán

Dr. Csiha Kálmán
erdélyi református püspök

Mózes Árpád

Mózes Árpád
kolozsvári evangélikus püspök

Dr. Kovács Lajos

Dr. Kovács Lajos
unitárius püspök

MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ

UNITARIAN CHURCH IN HUNGARY – UNITARISCHE KIRCHE IN UNGARN

H-1055 Budapest, Nagy Ignác u. 4. Telefon: (36-1) 111-2801

Budapest, 1994. április 18.

Csatlakozás az erdélyi történelmi magyar egyházak Szándéknyilatkozatához

Az erdélyi történelmi magyar egyházak főpásztorai egy felekezeti oktatási alapítvány létesítése tárgyában kiadott Szándéknyilatkozatot küldték el a magyarországi testvéregyházak részére, azzal a határozott céllal illetve kéréssel, hogy csatlakozzunk és támogassuk azt.

Előttünk is ismeretes, hogy 1989-ben örvendetes fordulat történt Románia politikai helyzetében, s ennek folyamányaképpen kezdtek kiépülni a demokratikus államvezetés intézményei. Ezek az események joggal töltötték el reménységgel és megalapozott várakozással az erdélyi történelmi magyar egyházakat, köztük az Unitárius Egyházat is. Elsősorban a magyar nyelvű iskolahálózat helyreállítása, biztonságos működtetése foglalkoztatta valamennyiüket. Hozzá is fogtak azonnal az alapozási munkálatokhoz. Kiderült azonban, hogy a maguk erejéből nem képesek elegendő anyagi forrást előteremteni.

A Magyarországi Unitárius Egyház azon az elvi állásponton volt, hogy Romániában, a demokratikus kormány hathatós intézkedései folytán megteremtődik az erdélyi magyarság, illetve egyházaik részére az az iskolahálózat, amely számukra természetes szükséglet, az európai normák értelmében is. A valóság azonban az, hogy az elmúlt négy és fél év alatt sajnos nem születtek meg azok az intézkedések, amelyek az elvárásoknak megfeleltek volna.

Mi, a Magyarországi Unitárius Egyház vezetői, az Egyházi Főtanács és Egyházi Képviselő Tanács által reánk ruházott felhatalmazás birtokában kinyilvánítjuk, hogy kötelességünknek tartunk minden erkölcsi és erőnkhez mért anyagi segítséget megadni a romániai, ezen belül az erdélyi magyar egyházi iskolahálózat megteremtéséhez.

Ehhez kérjük híveink támogatását! Bízunk a mi egy igaz Istenünk áldó segedelmében, s közös fáradozásunk eredményességében.

Bartók Béla s.k.
főgondnok
világi elnök

Bencze Márton s.k.
püspökhelyettes
egyházi elnök

Egészségügyi-Humanitárius Alapítványt

A hazai humanitárius-karitatív szervezetek már eddig is jelentős anyagi és erkölcsi támogatásban részesítették a határainkon kívül élő polgárokat. E szervezetek egyike a Segítő Jobb Egészségügyi és Humanitárius Alapítvány, amely a határon túlról érkező, lakhelyükön el nem látható súlyos betegek magyarországi kezelését támogatja. A rászoruló betegek vizsgálatának és kezelésének indokoltságát a határon túli orvosi-karitatív központok végzik, s a beteg a nevére kiállított igazolással az alapítvány budapesti, debreceni vagy szegedi központjában jelentkezhet. Az alapítvány nemcsak a határon túli betegek vizsgálatára, hanem indokolt esetben azok gyógykezelésére is vállalkozik, s anyagi lehetőségeihez mérten beszerzi számukra a létfontosságú gyógyszereket is.

A hazai humanitárius szervezetek, amelyeknek a képviselői részt vesznek az Együtműködési Bizottság munkájában, az alapítvány révén szorosabb kapcsolatot tudnak fenntartani egymással, s a humanitárius-karitatív tevékenység területén jobban tudják egyeztetni munkájukat. Az Együtműködési Bizottságba Ujlaky Tiborné, az Ökumenikus Szeretetszolgálat munkatársa, és Dr. Bodnár Akos, főorvos, a Szeretetszolgálat Igazgató tanácsának tagja személyében a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat két tagot delegált, egy-egy tagot pedig a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Magyar Karitás, a Népjóléti Minisztérium és a Segítő Jobb Alapítvány.

A Segítő Jobb a határon túl Nagyváradon, Csíkszeredán, Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen, Szatmárban, Temesváron, a délvidéki Zentán és a kárpátaljai Beregszászon tart kapcsolatot azokkal az orvosi-karitatív központokkal, amelyek a betegeket magyarországi vizsgálatra, gyógykezelésre küldik.

A Magyarországgal szomszédos országokban tapasztalható súlyos gazdasági körülmények közepette a határainkon túl élő magyarok számára a Segítő Jobb sok esetben az egyedüli megoldást jelenti gyógykezelésükben.

Az alábbiakban közöljük azoknak az egészségügyi állomásoknak a helyét és telefonszámát, ahol az érdekeltek tájékoztatást kaphatnak:

Románia:**Nagyvárad**

Tel: 0991-12760, 0991-37328

Csíkszereda

Tel: 0958-11193

Székelyudvarhely

Tel: 0959-12187

Marosvásárhely

Tel: 0954-36249

Szatmár

Tel: 0997-16348

Temesvár

Tel: 0961-62764

Vajdaság:**Zenta**

Tel: 00-38-1-24 812 020 / 22 v. 82

00-38-1-24 814 289

Kárpátalja:**Beregszász**

Tel: 250-70

Napi aktuális ügyekben az Alapítvány diszpécser központja nyújt információt és segítséget:

Budapesti diszpécser központ:

- vezetője: Dr. Polonyi Erzsébet

- telefon: (36-1) 216-8060

- fax: (36-1) 216-8060

Debreceni diszpécser központ:

- vezetője: Dr. Szolnoki Erzsébet

- telefon: (36-52) 311-600 / 254, 101 mellék

- fax: (36-52) 314-969

Szegedi diszpécser központ:

- vezetője: Prof. Dr. Tényi Mária

- telefon: (36-62) 310-011 / 1109 mellék

Az Alma Mater falai között

Zenei és művelődési élet

az erdélyi unitárius kollégiumokban a diákéveim idején

Az elemi iskola II–III–IV. osztályát Kolozsváron, a Berde Mózes utcai unitárius elemi iskolában jártam. Tanítóim közül *Ajtay Ferenc* emlékét őriztem meg leginkább: Ő volt az iskola igazgatója – negyedikben osztálytanítónk – és az egyházközség kántora. Ebben a minőségében különös figyelmet szentelt az éneklésnek – s ami abban az időben még ritkaság volt: a megtanult dallamokat el is szolmizáltuk. A népdalismeret gyarapítását külön feladatának érezte – aki nem tudott énekelni, annak a szöveget hibátlanul kellett tudnia. A II–III–IV. osztályosokból dalcsoportot szervezett, s amikor az időjárás engedte, a nagyszünetekben zenes-énekes játékokkal pihentük ki „fáradalmainkat” az udvaron. Az iskolai rendezvények műsoraiban mindenki sorra került a népdalénekléssel. Az összejöveteleket a kollégium dísztermében vagy a püspöki rezidencia udvarán levő, színpaddal ellátott nagyteremben tartottuk.

Vasárnaponként templomba mentünk – énekesei mindig a karzaton, a háta mögött ültek. Akkor még nem tudtam, hogy életem a muzsikáé lesz, de őszinte csodálattal hallgattam zengő énekhangját és kitűnő orgonajátékát, és szerettem volna mindezt már akkor és ott úgy tudni, mint ő. Padtársammal, *Gálffy Attilával* – aki a kolozsvári Magyar Opera szólistája lett – mindig utolsóként hagytuk el a karzaton, mint akik semmit sem akarnak elveszíteni a zene szépségeiből. Kétségtelen, hogy a pályaválasztásnál döntő szerepet játszhatnak a velünk hozott gének – amikben családunk a jelen esetben bővelkedett: nagyapám kántortanító, nagybátyám hegedűtanár, apám képzett műkedvelő volt – de a művészi élmények fontos, alapvető tényezői a későbbi elhatározásainknak.

Az elemi iskola elvégzése után 1942-ben a Brassai Sámuel Unitárius Kollégium I. osztályos diákja lettem. Az ismerkedés napjaiban kicsit megszeppenve jártunk a folyosókon, és úgy éreztük, hogy az épület nagysága rendet és fegyelmet parancsol, amit igazgatónk, *Gálffy Zsigmond* meg is valósított.

Énektanárunk *Péterfy István* volt, sok népdalt, kánont tanultunk az órákon. A kollégiumnak két énekkara is volt: külön az I–IV. osztályosoknak két-három szólamban (*Bartók*, *Kodály*, *Bárdos*, *Ádám*-szerzeményekből és népdalfeldolgozásaiból énekelünk), és egy úgynevezett „Nagykórus” –

amelyikben az I–II. szólamokat a kisebbek, a III–IV-et a felsőbb osztályosok énekeltek. Abban az évben Kolozsvár nagy eseményre készült: *Kodály Zoltán* 60-ik születésnapját ünnepeltük. A kollégiumok zenetanárai kórustalálkozót szerveztek: minden énekkar részt vett a közös éneklésben (*Forr a világ*), de ezenkívül saját műsorral is színpadra lépett. Mi a „Csikó”-t és a „Nagyszombati köszöntő”-t énekeltek.

Az ünnepséget – amelyen *Kodály Zoltán* is részt vett – az Operaházban tartották, másnap délután a sétatéri színházban a „Háry János” ifjúsági előadását ő vezényelte. Az énekkarosok „tiszteletjegyet” kaptak – én a belső szélen ültem, elég közel a zenekarhoz. Jól emlékszem mosolygó arcára, amivel megköszönte a szünni nem akaró tapsot. Nagyon büszkék és elégedettek voltunk, hogy részesei lehettünk egy ilyen ritkaságszámba menő zenei eseménynek. A következő iskolaévben zenetanárunk katonai behívót kapott. Óráit *Major Ferenc* tartotta, akit nyolc év múlva a Zeneművészeti Főiskola felvételi vizsgáján láttam viszont a bizottságban. – Egykori módszerét folytatta: igényes, szigorú, és a rászorulókon segítő tanár maradt mindvégig.

Az 1943/44-es tanév április elsején, a háborús események kapcsán véget ért, és ezzel a kolozsvári diákéletem is, mert tanulmányaimat családi okok miatt a székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban folytattam, amelyik *Orbán Balázs* nevét viselte.

Édesapám sokat mesélt az iskoláról – mint iskolaorvos és egészségtan tanár alaposan ismerte az intézmény belső életét. Külön kiemelte azt a „szokást”, amit már hagyományként kezeltek: a bentlakásban sehol nem volt egyetlen lakat sem – pénzét mindenki az éjjeliszekrényének fiókjában tartotta, és soha nem vezett el semmit!

Ez a jó szokás az értéktáblázatban a nevelőmunka fajsúlyát határozta meg, és egyben megteremtette azt a hangulatot és légkört, amire ötven év távlatából is szívesen és büszkén emlékezem.

(folytatjuk)

Farkas Sándor
zenetanár

1994. áprilisában *Orbókné Szent-Iványi Iona* lelkész és *dr. Szabó Árpád* kolozsvári rektor Angliába utaztak. Részt vettek, mint elnökségi tagok, világszövetségünk, az IARF évi tanácsülésén, a világvallások kétnapos találkozásán, valamint a Nagy Britanniai Unitárius Egyház évi Főtanácsi ülésén, ahol búcsúztatták *dr. Roy Smith* főtitkárt, aki nyugalomba vonult. Utódja *Jeff Teagle*, világi ember lett.

Képünk az angliai Főtanácsi ülésen készült Wales-ben, balról jobbra *Kedei Mózes* udvarhelyi lelkész, aki jelenleg 3 hónapos ösztöndíjjal Manchesterben tanul, felesége *Delénke*, *Orbókné Szent-Iványi Iona* lelkész, és *dr. Szabó Árpád*.

Az angliai unitáriusok nagy szeretettel készültek *dr. Kovács Lajos* püspök és családja fogadására, aki sajnos egészségi állapota miatt nem lehetett jelen.

FELHÍVÁS

A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat tájékoztatja a gyülekezetek tagjait, hogy tanfolyamot szervez budapesti Szociális Központjában (Budapest, 1138 XIII. ker. Turbina u. 2-4.) a „Szociális munka alapkérdései” címmel. A kurzus előadói neves egyházi és világi szakemberek.

A tanfolyam évi többszöri alkalommal kerül megrendezésre, egyenként 25 fő részére. Egy kurzus négy hétvégét foglal magába (péntek reggeltől szombat délig).

A hallgatók számára ingyenes szállást (korlátozott számban), étkezést és utazási költségtérítést biztosítunk.

Résztevévőként elsősorban olyan önkéntes segítőkre, gyülekezeti tagokra számítunk, akik érdeklődnek az emberi problémák iránt, többet kívánnak tudni a szociális munkáról, és mindezen ismeretek birtokában hozzáértő módon szeretnének embertársaikon segíteni.

(Az előítéletek, a devianciák, a párkapcsolati problémák, a hajléktalanság, a munkanélküliség, stb. című témákba nyerhetnek mélyebb betekintést a résztvevők, szituációs játék keretében próbálgathatják a segítő tevékenység törvényszerűségeit.)

A jelentkezéshez lelkeszi ajánlás szükséges. A jelentkezési lapot az érdeklődők a Budapesti Unitárius Egyházközség lelkeszi irodájában vehetik át. (Budapest, 1055 Nagy Ignác utca 2-4. délelőtt 9-2-ig)

Emlékezzünk!

A holocaust 50. évfordulóján

„Megölte őket a gyűlölet, őrizze emléküket a szeretet.” Ezt a feliratot olvashattuk április 17-én, a holocaust 50. évfordulóján, a Kozma utcai izraelita temetőben tartott gyászistentisztelet során.

Hatszáz ezer magyar zsidó testvérünket gyászoltuk. Neves színészek olvasták be a mártírok neveit. Asszonyok, férfiak és gyermekek, akik a gonosz, sátáni erő ártatlan áldozatai voltak.

Kardos Péter zuglói főrabbi gondolatait idézve, valóban csak akkor lehet és lesz megbékélés, ha szembenéztünk önmagunkkal, ha be merjük vallani a múltat, s ha a hatóság nem tűri meg az uszítás, a gyűlöletkeltés semmilyen formáját sem.

Ha a felebarát fájdalma mellett megyünk el részvétel nélkül, akkor önmagunkon ejtünk sebet. Aki így imádkozik: „legyen meg a Te akaratod” – és közben nem kész segíteni azokon, akik éheznek, akik bajba jutottak, akiket megaláznak, akik foglyok, az hazug imádságot mond.

A felebarát segélykiáltásában – Jézus kiált felénk; Ő tesz próbára minket.

Isten, aki hitünk szerint ezt a világot teremtette és fenntartja, azt akarja, hogy igazság és szabadság uralkodjék az emberek között. És ha a felebaráti szeretet ellen vétünk, akkor Teremtő Atyánkat gyalázzuk meg ezzel.

„Mert vétkesek közt cinkos, aki néma.”

1994. április 17-én a Nagy Ignác utcai templomban Orbókné Szent-Iványi Ilona lelkeszi szószéki szolgálatában emlékezett meg e gyászos napról.

Az Egyházi Képviselő Tanács ülése

Ez évi első rendes ülését az EKT 1994. március 26-án tartotta. A megjelentek nagy száma ezúttal is biztosította a határozatképességet. A testület beszámolót hallgatott meg az Elnökség I. negyedévi tevékenységéről és azt jóváhagyólag tudomásul vette. Elfogadta a MUE 1993. évi zárásadását és 1994-re szóló költségvetését. Megvitatta a Romániai Unitárius Egyházzal bővülő és kedvezően alakuló kapcsolatok kérdéseit, majd vegyes ügyeket tárgyalt. Támogatta Szász János és Orbókné Szent-Iványi Ilona kérelmét, hogy a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben doktori címet szerezzenek. Központi pénzalapból támogatást szavazott meg a debreceni templom külső felújításához (100.000,- Ft) és a budapesti egyházközség Nagy Ignác utcai templomának orgonaépítéséhez, (két millió Ft). – Jóváhagyta a lelkeszi javadalmazások javítását és az egyházi központ egyes alkalmazottainak fizetésemelését.

Az EKT más, fontosabb határozatai a következők:

– A közelmúlt évek tapasztalataiból kiindulva a főhatóság kimondta, hogy Erdélyből teológus-hallgatót vagy lelkeszt magyarországi tanulmányokra, illetve egyházközségi vagy püspökségi szolgálatra a MUE nem fogad a RUE előzetes hozzájárulása nélkül.

– Az EKT főszabályként kimondta, hogy Magyarországon unitárius lelkesz az lehet, aki lelkeszképesítő oklevelét a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán szerezte. Kivételesen unitárius papként működhet hazánkban az is, aki lelkeszi diplomáját valamely nyugati ország felsőoktatási (unitárius) intézményében szerezte meg, feltéve, hogy a bemutatott oklevelet a MUE főhatóságai – kellő vizsgálat után – elfogadottnak jelentik ki. A külföldön szerzett lelkeszi oklevelek honosítására az EKT Nosztrifikáló Bizottságot állít fel a MUE Teológiai Intézete keretében.

– Az 1993. őszi budapesti unitárius konferencia eredményessége és tanulságai alapján az EKT úgy foglalt állást, hogy hasonló szimpóziumok tartása évenkénti rendszerességgel hasznos és kívánatos. Felhatalmazta ezért az Elnökséget, hogy a legközelebbi ilyen tanácskozást a RUE részvételével 1994. október közepe táján szervezze meg.

Az Egyházi Képviselő Tanács ülésének központi témája volt az a püspökhelyettesi összefoglaló, amely a f. év március 14-i lelkeszi értekezletet, és az 1993. évről szóló beérkezett lelkeszi jelentéseket értékelte ki. Ennek kapcsán a testület elismerését fejezte ki a lelkeszeknek hitoktatási téren eddig kifejtett, jó kezdeti sikereket mutató tevékenységükért. Ugyanakkor még fokozatosabb erőfeszítésekre hívta fel őket a valláserkölcsei nevelés és fokozott missziós munka érdekében. Ennek segítésére az EKT felkérte az Elnökséget, hogy

– vizsgálja felül az egyházközségek gazdálkodását, a hitoktatási és a szórványköltségek finanszírozását;

– vizsgálja meg a lelkeszek leterheltségét, szórványkörletének kiterjedését, és dolgozzon ki javaslatot az ország területének ésszerű beosztására, az unitárius hívek gyülekezeti életbe történő intenzívebb bevonására.

Dr. Lőrincz Ernő

Egyházközségeink életéből

Passió a Nagy Ignác utcában

A nagypénteki istentisztelet után egyházközségünk kórusa *Vadady Attila* kántor vezetésével – hosszú szünet után – újra előadta az „Unitárius Passiót”. A Honvéd Művészegyüttes karnagyának és szólistáinak művészi szereplése tette teljessé az előadást. A több száz éves passiót *Péterffy Gyula*, a kolozsvári teológia zenetanára 1958-ban dolgozta át. Egy lelket építő és hitet erősítő élménnyel lettünk gazdagabbak, s reméljük, ezentúl ez minden esztendőben így lesz. Köszönet érte.

Högyes Endre utca

1994. április 16-án tartottuk tavaszi utolsó gyülekezeti estünket. Evangélizációt *Németh Géza*, az Erdélyi Gyülekezet lelkipásztora tartott, majd beszélt arról az óriási munkáról, amit gyülekezete végez erdélyi testvéreinkért. Központjukban, a Reménység Szigetén évente 2000 romániai beteget fogadnak, akik felgyógyulásukig otthonra lelnek ebben a közösségben. Beszélt a Népfőiskoláról, ahol folyamatos utánképzéssel növelik a határainkon túl élő magyarok tudását. Beszélt az elesettekről, akik szeretetet és reményt kapnak tőlük, ezzel mutatván a Jézusi eszme gyakorlatát.

Prof. dr. Pomogáts Béla a mai magyar irodalomról tartott előadást, melyben összehasonlította a rendszerváltozás előtti megjelent műveket és a könyvkiadást a mostani helyzettel. Magyarországon az írás ugyan szabaddá vált, de a kiadás nehezebb helyzetbe került. Hiányoznak a nagy sorsfordulós művek, olyanok, amelyek az 1848-as forradalom után évtizedekig a hazai irodalom csúcspontját jelentették. Óriási előnyként említette, hogy a Kárpát-medencében és a Nyugaton megjelenő mai magyar irodalom közelebbivé és átjárhatóvá vált, lehetővé téve a folytonos, közvetlen „eszmeecserét”. Záró műsorszámként *iff. Gergely Felicián* egy kalotaszegi népmesét adott elő, majd a közelgő anyák napjára való tekintettel köszöntötte az édesanyákat *Dobos Hajnal*: „Ballada az anyáról, aki elengedte fiát” c. versével.

A vacsorát, ami, mint mindig, most is remek és bőséges volt, *Csikó Zelmán* és *Mag Elvirán* köszönhetjük.

Unitárius műsorok

„Egy az Isten” címmel június 3-án, pénteken 1/2 2 órai kezdettel a Kossuth rádióban unitárius félóra.

Füzesgyarmat

Január második vasárnapján tartottuk meg számadó közgyűlésünket. Az elmúlt évi eredmények bemutatása után beszéltünk új esztendői elgondolásainkról, terveinkről. Mivel lejárt az egyházközségi tisztviselők és alkalmazottak három éves megbízatása, tisztújításra is sor került. A jelenlévők egyhangúlag visszaválasztották az eddig ténykedőket, vagy az időközben belépőket. A lelkész továbbra is *Balázs László*, aki ebben az évben ünnepli papsága elkezdésének huszadik évfordulóját. Az énekvezér *Balázs Lászlóné* is éppen ennyi esztendeje kezdte el munkáját. A harangozó és templomgondozó *id. Aggott Károlyné* is vállalta munkája továbbvitelét. Az egyházközség létszámához viszonyítva hat presbíter munkája szükséges. *id. Aggott Károly*, *id. Bököfi János*, *dr. Gálffy Kálmán* és *id. Kovács Lajos* presbíterek és a két lelkes presbíterasszony, *Gyáni Endréné* és *Bartha Jánosné* munkájára Isten áldását kérjük. Az egyházat minden időben szerető és támogató gondnok házaspár is tovább folytatja hivatását. *Csák Ferenc* atyánkfia, aki most lett 70 éves, és neje életét is áldja meg az Ég, hogy egyházközségünket tovább tudják szolgálni.

Közben történt egy szomorú esemény is. *id. Aggott Károly* újraválasztott presbíterünk február 26-án visszaadta nemes lelkét Teremtőjének nagy és nehéz, de türelemmel viselt szenvedés után. Március 1-én temettük el őszinte részvét mellett. Sokan eljöttek osztozni a család gyászában.

Húsvéti előkészületeink során Nagypénteken immár negyedszer került sor a Passió előadására. Utána szeretet-találkozót tartottunk imatermünkben. Ünneplő istentiszteletet tartottunk Húsvét első és második napján is. Húsvét harmadik napján ünnepet zárni hívtak a harangok. Szándékunk az, hogy visszahozzuk nagy ünnepeink három napig tartó ünneplését.

Folytatjuk a nyári erdélyi kirándulásra való toborzást. Szép élmény lesz újra meglátogatni testvéregyházközségünket, *Jobbágyfalva* – *Nyárádszereda* gyülekezetét. E kirándulás alkalmával visszük el az összegyűlt adományokat a létesítendő kórházra. Az országos felhívásra több mint 25 000 forint jött össze. Reméljük, hogy adakozóink közé feliratkoznak a mi híveink is. Egyházközségünk 5 000 forinttal segíti a nemes ügyet, a Magyarországi Unitárius Egyház 10 000 Ft-ot adott, és a helyi Önkormányzat is 5000 Ft-ot. Az egyéni adományozók sora hosszúra nyúlna a felsorolással, így együtt mondunk köszönetet mindenkinek. Várjuk további adakozásait. Amikor lezárult az akció, mindenkinek személyes köszönetet küldünk. A jóságot nem feledjük.

(Részletek a *Füzesgyarmati Unitárius Kereszténység* c. kiadványból)

HÍREK

Lelkészerkezet

1994. márc. 14-én lelkeszi értekezlet volt Budapesten, a Nagy Ignác utcai központban. Az esemény jelentőségét növelte, hogy már hosszabb ideje nem volt ilyen jellegű összejövetel, és minden lelkész jelen volt.

Bencze Márton egyházfő előre írásban kérte a lelkészeket, hogy ezen az ülésen a hitoktatásra, a valláserkölcsei nevelésre koncentráljanak. Mindegyik lelkész felolvasta, ill. elmondta a szolgálati területén jelentkező nehézségeket és örömeiket. Egyet értettek abban, hogy igen nagy szükség lenne a felnőtt hitoktatáshoz használható, modern unitárius hittankönyvre. Változatlanul nagy problémát jelent az óriási szórványterületen élő fiatalok bekapcsolása az egyházi életbe, ugyanakkor hála a képzett világi hitoktatóknak, akik a lelkészek mellett igen jelentős munkálói a valláserkölcsei nevelésnek.

Az Erdélyi Gyülekezet Németh Géza lelkipásztor vezetésével március 22-én ünnepélyes megemlékezést tartott az 1956-os magyarországi forradalom utáni romániai megtorlás áldozatainak tiszteletére. Posztumusz kitüntetésben részesült néhai Kelemen Imre unitárius lelkész. A kitüntetést unókája, kolozsvári unitárius teológus vette át. Egyházunk nevében Bencze Márton püspökhelyettes vett részt az ünnepségen, és köszöntötte a kitüntetetteket.

Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke az Európai Kulturális Hónap és a Budapesti Tavasz Fesztivál alkalmából március 31-én kitüntetésekkel adta át. A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét adományozta ifj. Bartók Béla főgondnoknak. Ezúton is gratulálunk szeretett főgondnokunknak a magas kitüntetéshez, és Isten áldását kérjük további életére.

A Keresztény-Zsidó Társaság választási szimpóziumot rendezett a Nemzetközi Családév alkalmából az Országos Családszövetséggel közös szervezésben. Az április 13. ülés témája: „A vegyesházasság mai vallásjogi helyzete” volt. Dr. Jakab Jenő lelkész jogta-

nácsos tartott előadást az unitárius egyházi jog álláspontjáról a fent említett témában.

A Műszaki Egyetem Filozófiai tanszékén a pedagógus továbbképzés keretén belül az unitárius egyház történetéről és jelenéről tartott előadást április 16-án Orbókné Szent-Iványi Ilona lelkész. A tavalyi nagyszerű előadássorozat folytatása volt a jelenlegi.

Veresegyházán a „Váci Mihály” Művelődési Házban Szinte Gábor festőművész kiállításának megnyitójára került sor április 15-én. A tárlatot dr. Miklóssyné Vári Judit tanárnő nyitotta meg, közreműködött a veresegyházi „Cantemus” kórus. Sok szeretettel gratulálunk mindkét unitárius hívünknek ez alkalomból.

Konfirmáció

1994. május 22-én, Pünkösöd ünnepén, vasárnap de. 11 órai kezdettel a Bp. Nagy I. u. 2-4., valamint a pestszentlőrinci (Havanna telepi) templomainkban eddigi hagyományainknak megfelelően ismét sor kerül a konfirmációra. A konfirmáció az unitárius hitben való megerősödés kinyilvánítása, amely által a 14 illetve 15 éves gyermekeink az egyház önálló tagjaivá válnak és Isten előtt felelősséget vállalnak minden cselekedetükért, hithűségükért. E meghatóan szép ünnepségre szeretettel hívjuk és várjuk kedves híveinket, hogy együtt osztozzunk a gyermek, család és az egyházközség örömeiben.

ESKETÉSEK

Polgári házasságkötés után a templomban megjelentek és egyházi áldásban részesültek.

márc. 15-én

Ambrus Zoltán
és **Kozalík Mária**

ápr. 16-án

Csizmazia Jenő
és **Veczel Mónika**

Isten áldása legyen az ifjú párok életén.

HALOTTAINK

Kovács Józsefné
sz. **Szöke Márta**
82 éves

Boros Jenő
73 éves

Kovács Endréné
sz. **Rabockai Rozália**
84 éves

Isten adjon csendes pihenést el-távozott testvéreinknek az anyaföld ölében, lelküknek örök üdvösséget, a hátramaradott gyászolóknak pedig vigasztalást.

Felhívás

A Magyarországi Unitárius Egyház dunafüredi nyaralója májustól üdülőket fogad. Érdeklődni lehet: Aradi Ferenc-nénél. Tel.: 113-2867 (hétköznap reggel 8-10 óra között).

Laptulajdonos:
Magyarországi Unitárius Egyház

Felelős kiadó:
Bencze Márton
egyházi elnök

Főszerkesztő:
Orbókné Szent-Iványi Ilona

Szerkesztők:
Bencze Franciska, Gálffy Gábor,
Muszka Ibolya

Szerkesztőségi titkár:
Sándor Gy. Mátyás

SZERKESZTŐSÉG CÍME:
V., Nagy Ignác utca 2-4. Budapest, 1055.
Telefon/fax: 111-2801

Terjeszti a Magyarországi Unitárius Egyház.
Előfizethető:
egyházi központunkban, a lelkeszi irodákban,
vagy egyházi csekken, Unitárius Élet jelisével.
Évi előfizetési díj: 360,- Ft.
Egyes szám ára 30,- Ft.
Megjelenik havonta.
Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.

Index: 25 842

Készült a Cerberus Kft. gondozásában
(Budapest V., Kálmán Imre u. 23.
Tel.: 132-3511)
Felelős vezető: Schmidt Gábor

HU ISSN 0133-1272